

IJTIMOIY TARMOQLARNING O'QUVCHILAR MUSIQIY DIDI SHAKLLANISHIGA TA'SIRI

Berdiyeva Nozima Faxriddin qizi

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti 1-kurs magistranti

Tel.raqam: +998977633373

e-mail: nozimafaxriddinovna@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17951130>

Annotatsiya. Ushbu tezisda ijtimoiy tarmoqlarning o'quvchilar musiqiy didi shakllanishiga ko'rsatadigan ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqotda zamonaviy raqamli platformalarning yoshlar orasida musiqiy qarashlar va tanlovlarni shakllantirishdagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarning ijobiy va salbiy jihatlari, ommaviy musiqaning tarqalishi hamda musiqiy tarbiyada pedagog va ota-onalarning roli haqida fikr yuritiladi. Tezis o'quvchilarning musiqiy didini rivojlantirishda ijtimoiy tarmoqlardan oqilona foydalanish zarurligini asoslab beradi.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy tarmoqlar, musiqiy did, o'quvchilar, raqamli madaniyat, ommaviy musiqa, musiqiy tarbiya, yoshlar, zamonaviy texnologiyalar.

Kirish. Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar rivojlanayotgan davrda ijtimoiy tarmoqlar jamiyat hayotining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ayniqsa, o'quvchilar va yoshlar kundalik hayotida internet platformalarining o'rni tobora ortib, ularning dunyoqarashi, qiziqishlari hamda estetik qarashlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Shu jumladan, musiqiy didning shakllanishi ham ijtimoiy tarmoqlar bilan chambarchas bog'liq jarayon sifatida namoyon bo'lmoqda.

Hozirgi kunda Instagram, TikTok, YouTube kabi ijtimoiy tarmoqlar orqali turli janrdagi musiqalar tezkorlik bilan tarqalib, o'quvchilarning musiqiy tanloviga bevosita ta'sir etmoqda. Bu holat bir tomondan musiqiy dunyoqarashning kengayishiga xizmat qilsa, boshqa tomondan, musiqiy didning yuzaki shakllanishi kabi muammolarni ham keltirib chiqarmoqda. Shu sababli ijtimoiy tarmoqlarning o'quvchilar musiqiy didi shakllanishiga ta'sirini o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Ijtimoiy tarmoqlar hozirgi kunda o'quvchilarning musiqiy didini shakllantiruvchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar musiqaning tarqalish imkoniyatlarini kengaytirib, ijtimoiy platformalarni yoshlar uchun asosiy axborot manbaiga aylantirdi [1]. Ushbu jarayon musiqani qabul qilish va baholash mezonlarining o'zgarishiga sabab bo'lmoqda [4]. Ayrim tadqiqotlarda yoshlarning musiqiy tanlovi ijtimoiy tarmoqlardagi ommaviy trendlar asosida shakllanayotgani ta'kidlanadi [2]. Qisqa videolar va tavsiya algoritmlari orqali keng tarqalgan musiqalar o'quvchilar orasida tez ommalashmoqda [10]. Bu holat musiqiy asarlarning badiiy qiymatini yetarli darajada anglamasdan qabul qilishga olib kelishi mumkin [6].

Boshqa tomondan, ijtimoiy tarmoqlar musiqiy dunyoqarashni kengaytirish imkonini beradi. O'quvchilar turli milliy va jahon musiqa namunalari bilan erkin tanishish imkoniyatiga ega bo'lmoqda [3]. Musiqiy ta'limga yo'naltirilgan sahifalar va kanallar o'quvchilarning musiqiy savodxonligini oshirishga xizmat qilmoqda [8]. Xalqaro tajribada raqamli savodxonlik musiqiy didni rivojlantirishda muhim omil sifatida e'tirof etiladi [11]. Shu bilan birga, axborot madaniyatining yetarli darajada shakllanmaganligi ayrim salbiy holatlarni keltirib chiqaradi. Mazmunan sayoz musiqalarning keng tarqalishi yoshlar ongiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin

[7]. Globallashuv jarayonida ommaviy madaniyatning kuchayishi milliy musiqiy qadriyatlarning chekinishiga sabab bo'layotgani qayd etilgan [9]. Bu borada pedagoglarning tarbiyaviy faoliyati muhim ahamiyat kasb etadi [5].

Xorijiy tadqiqotlarda ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar madaniyati va musiqiy qarashlariga ta'siri keng yoritilgan [12]. Ushbu tadqiqotlar yoshlarni raqamli muhitda ongli tanlov qilishga o'rgatish zarurligini ko'rsatadi [11].

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy tarmoqlar o'quvchilarning musiqiy didi shakllanishida muhim va ta'sirchan omil hisoblanadi. Raqamli platformalar orqali musiqaning tezkor va ommaviy tarqalishi yoshlarning musiqiy qarashlari hamda tanloviga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu jarayon bir tomondan musiqiy dunyoqarashning kengayishiga xizmat qilsa, ikkinchi tomondan musiqiy didning yuzaki va barqaror bo'lmagan shakllanishiga olib kelishi mumkin.

Shu boisdan, ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish jarayonida o'quvchilarni sifatli, ma'naviy va estetik jihatdan boy musiqiy asarlarga yo'naltirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ota-onalar va pedagoglarning musiqiy tarbiya borasidagi hamkorligi, shuningdek, raqamli muhitda ongli yondashuvni shakllantirish o'quvchilarning musiqiy didini rivojlantirishda samarali natija beradi. Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tarmoqlarning imkoniyatlaridan maqsadli va nazoratli foydalanish orqali yosh avlodning musiqiy madaniyatini yuksaltirish mumkin.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Ghosh, S. (2024). *A comprehensive examination of Instagram's influence on the young generation's musical taste*. Unpublished manuscript. ResearchGate. [ResearchGate](#)
2. Winkler, D., Hotz-Behofsits, C., Wlömert, N., Papies, D., & Liaukonyte, J. (2024). *The impact of social media on music demand: Evidence from a quasi-natural experiment*. arXiv. [arXiv](#)
3. Chen, M., & Kim, H. (2025). *The dissemination of social media and pop music: Influence and trends. Metaverse Basic and Applied Research*. <https://doi.org/10.56294/mr2025137mr.ageditor.ar>
4. Tabak, C. (2023). *The effect of music in social media content production. Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 76(76), 4793–4803. [ResearchGate](#)
5. Hidayati, L., Agil Asria, A. T. J., Jupri, A., et al. (2025). *The influence of viral songs on preferences of Generation Z music in the digital era. Interdisciplinary Journal of Global and Multidisciplinary*. [jurnal-ijgam.or.id](#)
6. Nishonova, G. F. (2025). *Dutor san'atining yoshlar orasidagi qabul qilinish dinamikasi va zamonaviy interpretatsiyalar. Pedagog Journal*. [Научные журналы](#)
7. Usmonov, F. Q. (2025). *Zamonaviy ijtimoiy tarmoqlar va musiqa madaniyati: TikTok misolida san'atning raqamli iste'moli. Zenodo*. [zenodo.org](#)
8. Zokirova, N. S. (2025). *Zamonaviy O'zbekistonda yoshlar va ijtimoiy tarmoqlar: Imkoniyatmi yoki xavf? Scientific Journal*. [Научные журналы](#)
9. Abdupattayev, X. A., & Muhammadjonova, M. U. (2025). *Ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar ongiga ta'siri: Analitik fikrlash va raqamli axborotga tanqidiy munosabatning o'rni. Luchshiyе intellektualnye issledovaniya*, 56(2). [journalss.org](#)
10. Turner, H. B. (2025). *A cross-generational study of the formation of tastes, roles, and identities: Generational influences on music preferences. ScholarWorks University of Arkansas*. [scholarworks.uark.edu](#)

11. Doloi, G. (2024). *The influence of Instagram Reels on content consumption trends among Gen Z*. SSRN. [SSRN](#)
12. Mlambo, N. (2025). *Understanding influencer followership on social media*. *Education Sciences*, 6(3), 120. [MDPI](#)